

Із юнацьких років старший інструктор з пожежної профілактики на станції Чортків Івано-Франківського загону воєнізованої охорони Михайло Азаров загартовував тіло та дух, підвищував альпіністську кваліфікацію і мріяв підкорити найвищі вершини планети. Та його професійний шлях лів на іншу колію: майже сорок років сумлінної праці Михайло Азаров присвятив залізничній галузі, заслуживши авторитет та повагу колег.

розпорами, підземними озерами, річками, колодязями, скелями тощо. Свою першу альпіністську практику я здобув саме там. Адже для заняття спелеотуризмом необхідна сила, спритність, витривалість та вміння користуватися страхувальними засобами. Я навіть неодноразово був учасником дослідницьких експедицій, тобто одним із першопрохідців. Згодом "спрага" до екстриму лише зростала...

Аєні є³ і адоооооє І єоаееа Асаої аа

Ще у далекому 1977 році після закінчення Борщівського технікуму механізації та електрифікації Михайло Азаров влаштувався електриком в обертове локомотивне депо Чортків. А рівно через десять років, опанувавши заочно фах рятувальника та пройшовши військові курси, став інструктором з пожежної профілактики на станції Чортків Івано-Франківського загону воєнізованої охорони. Тут працює і нині.

За цей час у нього збиралася чималенька колекція і дипломів за альпіністські здобутки, і залізничних відзнак, проте це не стало приводом для зайвої самовпевненості, попри великий життєвий досвід, Михайла Азарова характеризують як доволі скромного чоловіка. Сам він із неабияким оптимізмом дивиться у майбутнє, хоча нині вже за крок до виходу на заслужений відпочинок, та, на відміну від ровесників, без остраху зустрічає що пору у житті. Навпаки – радіє, що нарешті матиме час для реалізації давніх мрій і встановлення нових особистих рекордів.

– Пане Михайле, південь Тернопільської області – це край безмежної кількості печер та гротів, старих замків та оборонних укріплень, мальовничої природи та цікавих традицій. Здавалось би, що пристрастю до туризму тут не "хворіють" хіба ледачі та байдужі. Але гір тут нема. То звідки ж узялася Ваша пристрасть до альпінізму?

– Справді, місцевий туризм у нас досить розвинений і пропагується ще зі школи. От я почав брати участь у туристичних змаганнях ще у шостому класі. Потім були рафтинг та спелеотуризм. Хоч водний туризм вважається більше аматорським відпочинком, ніж професійним спортом, він усе ж класифікується за категоріями складності, кожна з яких щоразу більше тренує майстерність у проходженні складних та небезпечних порогів. Це ж саме стосується й спелеології. Маршрути у печерах здаються легкими, якщо вони спеціально прокладені для туристів. Але насправді це величезний підземний світ із неосяжними лабіринтами, зі складними тунелями, небезпечними

– І якою вона є нині? Що Ви встигли побачити та спробувати у своєму житті?

– Побачив, на жаль, менше, ніж планував у юності. Тоді все складалося більш оптимістично та обнадійливо. Моє захоплення розділяла дружина, а часто і сама складала мені компанію. Та в якийсь момент усе перевернулося – вона обурилася, що, на відміну від традиційних сімей, які з роками укомплектовують сімейне гніздечко, набувають статків та відпочивають на курортах, ми тільки скуповуємо туристичний реманент та повертаємося втомленими з походів. Альпінізм – дуже непростий спорт. Ти або займаєшся ним серйозно, або не займаєшся взагалі. Для того, аби "рости" в альпінізмі, потрібно регулярно здійснювати нові сходження і таким чином підвищувати розряд. Якщо ж один рік пропускаєш, потім потрібно ще раз підтверджувати попередній. Зі мною так і трапилось. Я дійшов до 3-го рівня, а потім почалося тупцювання на місці. Та й не тільки сім'я пригальмувала моє зростання, більш відповідальною стала і робота. Я міг отримати лише кілька тижнів безперервної відпустки, а планувати на цей час щось масштабне не виходило – щоб їхати в альпіністський табір, потрібно щонайменше місяць.

Тим не менше вдалося побачити чимало. Виміряв власним кроком усі річки, печери та вершини рідної країни, а також обійшов Карелію, Саяни та Кавказ. Найвища підкорена вершина – Ельбрус (5633 метри). Зважаючи на сучасні реалії, це, може, й не надто вражає, адже туристичне спорядження зараз значно модернізувалося, стало зручнішим та легшим, а відповідно – більш мобільним. У роки моєї молодості це потребувало втричі більше зусиль. Ще я дуже хотів на Памір, мріяв обійти всі вершини-семитисячники і відповідно отримати престижне серед альпіністів звання "Сніжного барса".

– Але ж життя ще триває...

– Звісно, я ще не ставлю на цьому крапку. Фізично почуваюся добре. Регулярні походи та сплави загартовують та тримають у тонусі. До виходу на пенсію мені залишилося зовсім небагато, тож я знову вільно розпо-

ряджатимусь своїм часом. Встановлювати якісь рекорди мені вже пізно, зараз багато що змінилося: і нові стилі сходження, і нові маршрути, і нові різновиди рекордів. Уже давно знайдені і пройдені найпростіші шляхи навіть до вершин восьмитисячників, відтак зараз альпіністи шукають більш складні та небезпечні маршрути, створюючи додаткові труднощі для сходження. Тож я не претендую на рекорди, а просто насолоджуватимусь красотами, які ще маю намір побачити. Дуже хочу поїхати в Тибет та Непал. Адже для кожного альпініста – це чи не головна мрія.

– Якою б загартованою не була людина, страх притаманний кожному. Як Ви перемагали його при проходженні небезпечних ділянок? Бувало, що переоцінювали свої можливості?

– Ніхто просто так не береться штурмувати незвідані вершини, за винятком окремих випадків. Перед сходженням усі його учасники з'їжджаються в альпітабір, де мають час на імітаційні тренування, максимально наближені до дійсності. Тому, вирушаючи в гори, кожен готовий до випробувань у поході. У цих таборах також відбувається адаптація до висоти, щоб "гірська хвороба" не турбувала. А взагалі поява страху – це інстинктивне попередження організму перед ймовірною загрозою. Приміром, якщо боїшся висоти чи впасти – бракує кальцію. Мене лише раз у житті охопив страх висоти, і то на будівництві, коли за кілька сантиметрів від моїх ніг обвалилася бетонна брила.

– Чи продовжують тішити після побаченого краєвиди рідного краю?

– У природи нема некрасивих творинь. Усе по-своєму особливе, цінне та неординарне. Своєю мальовничістю наші Карпати не поступаються іншим горам. Усі вони також за певний час стають звичними і можуть здаватися монотонними. Інколи настільки втомлюєшся під час походу, що обіцяєш

собі більше не повертатися. Але вдома вже через кілька днів з'являється ностальгія, і гори знову "кличуть". Це вже, мабуть, залежність.

– А як розцінюють Ваше хобі колеги? Ви часто є членом журі різноманітних туристичних змагань. Це не заважає роботі?

– На роботі про моє хобі знають усі. Колеги захоплюються, а керівництво завжди йде назустріч. Перед кожним таким змаганням надходить офіційне запрошення з проханням відпустити (як студентів на сесію). У цьому мені завжди йдуть назустріч, у разі гострої потреби – беру відпустку без збереження заробітної плати. Хоча я ніколи не зловживаю цією довірою, адже ставлюся до роботи з великою відповідальністю.

До речі, свого часу я мав намір організувати схожі змагання й на залізниці. Але тоді такі види спорту, як рафтинг, альпінізм та спелеотуризм, нікого особливо не зацікавили. Зараз, правда, є кілька старших колег, які інколи їздять зі мною на сплави. Є й багато молодих хлопців, яких цей спорт зацікавив. Тож, можливо, спробуємо ще раз.

– Турист із Вашим досвідом міг би проводити успішну комерційну діяльність. Ви не думали про те, щоб набути за весь цей час спорядження нарешті почало себе окупляти?

– Розпоряджатися справді є чим. Одних тільки рафтів чотири. Але для того, щоб займатися комерційним туризмом, потрібен час, а в мене – робота. Я використовую все лише для власних потреб. Тільки випадає трохи вільного часу, ми з друзями організуємо якісь походи чи сплави. Але совість ніколи не дозволяє мені брати з них гроші за відпочинок. Єдине, що спільно фінансуємо, – транзит спорядження. Я вже не в тому віці, аби думати, як облаштувати життя. Тепер головне – якомога більше від нього отримати.

Спілкувалася Оксана ЛОЙК

Я побувала у багатьох мальовничих місцях, але давно мріяла зійти на найвищу гору України. Така нагода випала на цьогорічний День Незалежності України.

І а аадооєі³ Оєдаї є...

Перший день мандрівки – відвідини Буковелю – чудового куточка Карпат для відпочинку у будь-яку пору року. Другого дня ми піднімалися на вершину Говерли. О шостій ранку, коли вже виїжджали з Яремче, пішов рясний дощ, та ніхто не захотів повернутися назад. Одягли теплі речі та дощовики і вирушили до вершини.

Наш гід піднімався сюди вже 67 разів і невипадково повів групу довгим (це майже чотири кілометри), але більш похилим маршрутом. Частина шляху проходить лісом із височезними деревами, оголеним корінням та бурхливою річкою, що безліччю струмків сті-

кає вниз між камінням. Удалині видно, як люди рухаються вгору крутим схилом по вузькій стежині поміж кущів ялівцю.

До вершини залишалося зовсім небагато, як нас раптово накрило хмарою. У таких екстремальних умовах (дощ, вітер, коли навкруги нічого не видно) дійшли до омріяної вершини. Висота подолана, серце сповнене радості від того, що тут, на висоті 2061 метр, стоїть гурт молоді та співає гімн України. Маршрут спуску з Говерли був коротший, але крутіший, він пролягав стежками з каміння та потоків води. Не дивлячись на негоду, на гору сходили люди, що приїхали у

День Незалежності сюди з Києва, Рівного, Полтави, Чернігова, Львова...

Ми зійшли з Говерли мокрі, змерзлі, але задоволені, бо такий патріотизм можна побачити лише на нашій українській землі. Біля підніжжя захотілося знову повернутися і ще раз пройти до вершини, отримати позитивний заряд енергії, помилуватися красою Карпат і торкнутися рукою небес.

Оксана НЕНЕКА,
інженер Рівненського
регіонального інформаційно-
обчислювального центру
Фото автора